

3-440 czaplinek

uj. Kossalin

brak zolj. i rel.

d. KP

sl. strz.

DANCZEWSKA

(od 1947)

Tadwiga

zd. Ausiekiewicz

1551/USK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — DANCZEWSKA
Jadwiga
z d. Awiśkiewicz

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację z k. 4, 5, 1-7

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne...

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie brak

II Materiały uzupełniające relację

- Ankieta o losach kombatantek po wojnie, W-wa 1967, mps, rkps, kopia,

k. 3, s. 1-6

- krótka nota biograficzna przekazana przez J. Kwikowską, 1998, mps,

syg. 1, k. 1, s. 7

336 $\frac{\pi-1}{14/6}$

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankietę można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl/

- w mieście stołecznym,
- w mieście wojewódzkim,
- w mieście powiatowym,
- w małym miasteczku,
- na wsi.
- w osiedlu.

Dlaczego: *Lienę rodzinną, mamę i nas siedem osmioro rodzeństwa, brak ręk do pracy w mieście, a Tatniej było na gospodarstwie. Mama po ciężkiej chorobie ze szpitala nie mogła pracować, tylko ja i siostra od 2 laty udało nam się pracować.*

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

Po zdemobilizowaniu z wojska ja i moja siostra Helena która razem była w wojsku, spotkałyśmy się z rodziną powracającą ze Związku Radzieckiego. Przejechaliśmy na gospodarstwo niedaleko Czaplinka, wieś Żeliszewice. Na gospodarstwie nie było nic, tylko trochę ziemniaków w piwnicy i zasiane żyto. Musiałymy ciężko pracować u sąsiadów, żeby zarobić korn i robotniczą, żeby dla nas obrobili ziemię i zasiali zboże. Ojca nie było, a brat był mały, bo miał 8 lat. My tylko we dwie ze siostrą mogłyśmy pracować, a renta to ~~my~~ wszystkie ^{od Państwa} siostry i brat jeden niepełnoletnie. Później dostaliśmy ^{od Państwa} krowę i jednego prosiaka. Po pół roku krowę nam skradziono ^{od Państwa} porządnie, że sprzedaliśmy a drugie nie dostaliśmy. Po trzech latach Zapano stodołę i sadzono, a my dalej byliśmy bez mleka i bez mięsa. Najmłodszą siostrą moja miałą wtedy dwa lata. Kiedy wrócili ze Związku Radzieckiego, ja wkrótce wyszłam za mąż do Czaplinka.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina, przyjaciele, państwo, społeczeństwo, instytucje społeczne, *→ ze musiałam orientować się na gospodarstwie*
Od państwa otrzymałam pomoc, krowa krowa i prosiaka
 radziła: sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu: *Po zamążpójściu radziłam samodzielnie*
 tak,
 nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:
Chciałam bardzo przetrzymać się uczyć, to nie miałam możliwości i warunków
Ponieważ byłam głową 9 osobowej rodziny, mającej 22 lata
wszystko spoczywało na moich barkach, mama ciężko chorowała i małe
rodzeństwo.

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:
 - już w roku 1945,
 - kilka lat później, /kiedy/
 - kilkanaście lat później,
 - wcale nie uczyłaś się.

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
 - ukończyłaś szkołę podstawową, *Szkołę podstawową ukończyłam przed wojną*
 - " " zawodową, *Kurs dla sprzedawców sklepowych*
 - " " średnią ogólnokształcącą,
 - " " " zawodową,
 - wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze: *Trudne warunki materialne, pójście do pracy*

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz: *Pracuję w Gm. Spółd. Hier. Sklepie.*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *zarabiam miesięcznie 1600 zł*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *dwa pokoje i kuchnia*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
radio,
telewizor,
adapter,
pralkę,
lodówkę,
odkurzacz,
 inne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest? *Prostą żyłam się z zakładem pracy, z ludem, z klientami*

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - zakładanie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudnił,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Początkowo nie wiedziałam, że to może wpłynąć na załatwienie spraw osobistych. Gdy szłam do pracy zostalam załatwiona tak jak inni. Kiedy jeszcze nie pracowałam dwukrotnie bardzo ciężko chorowałam i byłam w bardzo ciężkich warunkach materialnych, nie starałam się o żadną pomoc. Po pierwsze nie wiedziałam że można otrzymać jakos zapomogę, a po drugie, nie chciałam być ciężarem dla Państwa, bo nasze Państwo było przecież też biedne.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności: Tak. nie.
- odwagę: tak. nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu: tak. nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Moim dążeniem do celu, jest aby wykształcić dzieci. Dac im chociaż średnie wykształcenie, a jeżeli będą zdolne to i wyższe. Żeby nie pracowały tak ciężko fizycznie, jak ja pracowałam, dorabiając się lepszemu bytu. Nawet w czasie urlopu chodziłam do młócenia, kopac ziemniaki do ludzi. Mielismy pół hektara ziemi, sadziliśmy ziemniaki i potem ręcznie kopaliśmy z mężem według, żeby dorobic do pensji żeby coś kupić. Na to wszystko, meble i inne urządzenia w domu, musieliśmy ciężko pracować, nie dorypiac w nocy, pranie i inne prace, robienie, czyszczenie. Wszystko to wykonywałam w nocy.

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak, nie.
 - zawodowych tak, nie.
 - społecznych tak, nie.
 - naukowych tak, nie.
 - małżeńskich tak, nie.
 - towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

✓ Dlaczego: Kiedy byliśmy razem na froncie zżyliśmy się jak jedna rodzina, dzieliliśmy razem dołgi i niedoły. Przeżyliśmy ciężkie chwile i dlatego teraz najlepiej się rozumiemy.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

✓ Pracować zaczęłam w 1960 roku w Gminnej Spółdzielni w Czapliuku w charakterze kierownika sklepu i pracuję do chwili obecnej. W 1966 roku otrzymałam dyplom i odznak Honorowego Spedawcy III stopnia. Pracuję sumiennie i ze swoich obowiązków wykonuję się dobrze.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

✓ Zamężnie wyszłam w 1947 roku. Małżeństwo nasze jest udane, żyjemy zgodnie, jedno drugiego zawsze wyrozumie, nie kłócimy się. Dzieci mamy troje. Trzy córki, Maria ma 19 lat, Irene 17 lat, a najmłodna Barbara 11 lat.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

Dwie córki w Liceum Ogólnokształcącym w Czapliuku. Jedna już pracuje i uczy się na wieczorową w XI klasie a druga w XI kl. dziennej szkole, najmłodna uczęszcza do I kl. szkoły Podstawowej.

- Jak kierowałaś ich losami:

Do jakiej szkoły chciały iść się uczyć do takiej postaram. Córka średnia Irene chce dalej kontynuować naukę, chce iść na Uniwersytet dobrze się uczy jestem z nią dumna.

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

Starsza córka Maria przez ostatni lata dojeżdżała ^{45 km} do Działka Pomorskiego do Liceum Ogólnokształcącego nie mało mnie ~~kosztowało~~ kosztowało i XI kl. nie ukończyła, jener przed egzaminami porzuciła naukę, ja bardzo to przeżyłam.

17. Czy Twoja rodzina szczeni się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

Rodzina moja ~~szczeni~~ się że byłem żołnierzem, a w szczególności dzieci moje. Czytali o mnie i o mojej rodzinie w gazetach, że chodzę na spotkania z młodzieżą, z wojskiem, do szkół na pogadanki.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

z przyjemnością

Dlaczego tak jest:

Jestem z tego dumna, że ~~ja~~ się przyczyniłam do wyzwolenia naszego kraju z pod okupanta niemieckiego. Byłam żołnierzem Odradzającego się Wojska Polskiego. Do Odradzającej się Polski Socjalistycznej.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Uważam że służba wojskowa nie wpłynęła ujemnie na moją

kobiecość

Podaj przykłady:

Na zebraniach jestem wybierana do prezydium, na delegata na konferencje, powiatowe i wojewódzkie.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

Cieszę się że moje dzieci mogą się kształcić w szkołach. Bo ja chociaż tak bardzo chciałam się kształcić nie mogłam i nie miałam możliwości. Przed wojną tata nie pisał, to była duża rodzina i nie było komu pracować na gospodarstwie. Po wojnie znów trzeba było pracować o matce nie było mowy. Wszystkie obowiązki spadły na mnie.

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

Kiedy ukazał się artykuł obszerny opisujący o mnie w Panoramie Północy. Byłam u siostry na imieninach i wtedy jedna z naszych pracownic, zaczęła się ze mnie wyśmiewać. Pewno całą wojnę przetrwała z samochodem wojennym w Krakowie. I wiele innych wulgarnych docinek po niedzieli. Innym razem byłam opisana w gazecie Głos Konaliński. Tenow docinki od swojej pracownicy, jak ja teraz narypowali pewno na koniu. Kiem i to tylko przy zasłonie.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

tak
Moja córka średnia brama, jest ~~bardzo~~ bardzo dzielna i zdolna ukonczyła kurs pływacki - kurs zeglarcki jest sternikiem, bardzo lubi pływać na żaglówce i mówi jeżeli zajdzie potrzeba póntaby nawet na front, tak jak mama.

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: *miałam 20 lat*

b/ Jakie miałaś wykształcenie? *7 klas szkoły podstawowej*

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:
- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś, *Kolonia*
- osiedle.

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją? *w Turystce Radzieckim Przemyslański kraj, Saraliński rejon Rudnik Andriejewski - Sowchoz Ustlinkina*

e/ Gdzie pracowałaś? *Rudnik Andriejewski w kopalni złota. Potem w Sowchozie Ustlinkina na pracach w polu, w stajence jako kucharzka.*

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko? *starszy strzelec kierownik samochodu*

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? *Bronzowy medal w 1945 roku "Zastępczyni na Polu Chwały" - medale pamiątkowe "Za Wianawę" "Za Odrę, Nysę, Baltykę" medal "Zwycięstwa i Wolności" "Odrzucił gnuwaldę" medale pamiątkowe w 1946 roku jsi w Sybiru.*

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Bardzo Panię proszę o informację jaki tytuł będzie tej książki i kiedy się ukaze. Moje dzieci bardzo się interesują, chciałyby ją mieć. Bardzo przepraszam za tak krótkie pisanie. Jestem nerwowa nie mogę długo myśleć i kiedy pisać powoli rozpranaję mi się myśli. Jeszcze raz przepraszam.

z poważaniem Jadwiga Dauerowska

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Material urup. 0-7 1999r.
od J. Kubiśkiewicz

U-7 14/6

DANCZEWSKA JADWIGA z d. AWSIUKIEWICZ c. Edwarda i Zofii
ur. 1.05.1923 r. Stymonie woj. Wilno.
78-440 Czaplinek ul. Rzeźnicka 2.
Wykształcenie podstawowe.

Krótki opis

We wrześniu 1943 r. wstąpiła do 1 Armii Wojska Polskiego 1 Samodz.
Pułk Łączności. Pełniła funkcje kierowcy samochodu pod dowództwem
ppłk Zaruckiego. Przeszła szlak bojowy od Sielc przez Smoleńsk,
Żytomierz, Lublin, Warszawę, Bydgoszcz do Berlina.

W październiku 1945 r. zdemobilizowana.

Brązowy medal "Zasłużonym na Polu Chwały" 1945 r. Medal "Za Odrę,
Nyse, Bałtyk" MON 1946 r. Medal "Za Warszawę 1939-1945" MON 1946 r.
"Odznaka Grunwaldzka" 1947 r.

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Zarząd Wojewódzki
ul. Jana z Kolna 10
76-204 KOSZALIN

1998r.

14/6

V Nazwiskowe karty informacyjne

i

T. 1551/46k.

ZSRR-LWP

DANCZEWSKA Jadwiga
z d. Awsiukiewicz

Zródło informacji:

Krótką informacją z Zarz. Woj. Zw. Komb.
Konstow
do ankiety anonimowej l. 14/6.

14/6

I Król./99

i

T.1551/usk

ZSRR-LWP

DANCZEWSKA Jadwiga

Zródło informacji:

Ankieta anonimowa z 1967r.

I.Król./98

14/6

DANCZEWSKA Jadwiga

